

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

Циклова комісія економіко-управлінських та соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора коледжу з
навчально-виховної роботи

 Людмила ПУСТОВОЙТ
« 26 » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВК 3 «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств»
підготовки фахових молодших бакалаврів**

**освітньо-професійної програми Організація обслуговування на транспорті
спеціальності 073 Менеджмент
відділення Транспорту, управління та діловодства**

Київ 2022

Робоча програма з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств»
для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною
програмою Організація обслуговування на транспорті для 3 курсу
спеціальності 073 Менеджмент

РОЗРОБНИКИ : Жанна УСТЮГОВА, викладач вищої категорії

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-
управлінських та соціальних дисциплін

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії Людмила САРНАВСЬКА

Розглянуто і рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою
коледжу

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Голова НМР Аліна МАРКОВА

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни	7
3. Календарно-тематичний план	8
4. Теми і плани лекційних занять	10
5. Теми і плани семінарських/лабораторних/практичних занять	13
6. Теми і питання до самостійної роботи	22
7. Методи активізації навчального процесу	24
8. Система поточного і підсумкового контролю знань	25
9. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів	28
10. Рекомендована література	30
Додатки	32

1. Пояснювальна записка

Актуальність програми. Після набуття незалежності Україна пройшла складний та тривалий шлях побудови репутації надійного партнера у міжнародних відносинах посіла чільне місце на багатьох ринках. На мапі світу Україна була позначена не лише як знаний експортер продовольчих товарів, на першому місці серед експортних товарів була продукція металургійного комплексу. Військова агресія РФ зруйнувала значну частину виробничих промислових комплексів. Тому нам доведеться знову відновлювати не лише виробничу базу, а й зв'язки, що забезпечували постачання сировини, збут продукції, науково-дослідну роботу та різноманітний супровід, що охоплював логістику, маркетинг та страхування у сфері міжнародного співробітництва.

Процес інтеграції України до ЄС продовжується попри складні умови війни і менеджери мають усвідомлювати етапи цього руху, які умови нам необхідно виконати, а також які переваги та недоліки може містити це партнерство.

Сучасні фахівці мають не лише орієнтуватися у загальних питаннях ЗЕД, а й знаходити рішення поточних проблемних питань в рамках своїх компетенцій для забезпечення безперервної та успішної роботи підприємств, на яких працюють.

Метою навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» є формування у майбутніх менеджерів системи знань про теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності, набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД у різних сферах діяльності.

Предметом курсу є: розгляд сутності та механізму реалізації зовнішньоекономічних зв'язків України в сфері виробництва, розподілу, обміну, споживання товарів, робіт, послуг.

Завданням навчальної дисципліни є формування у студентів системи компетентностей щодо:

- розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища її реалізації;
- розуміння видів та форм ЗЕД підприємства;
- дослідження методів та інструментів регулювання ЗЕД;
- усвідомлення економічної природи та видів комерційних операцій на зовнішніх ринках;
- вивчення структури, змісту та принципів укладання зовнішньоторгівельних контрактів;
- проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Процес вивчення дисципліни ВК 3 «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість та креативність.
- ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 13. Здатність до системного мислення, бути критичним та самокритичним.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1. Розуміння принципів і норм права та використання їх у професійній діяльності.
- СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК 3. Здатність застосовувати знання теорії і практики менеджменту для вирішення типових спеціалізованих задач професійної діяльності.
- СК 6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших працівників.
- СК 8. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію під час вирішення професійних задач.
- СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.
- СК 11. Здатність застосовувати правила оформлення управлінських (організаційно-розпорядчих, фінансових та нормативних) документів.
- СК 12. Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
- СК 13. Здатність використовувати професійно-орієнтовані знання і практичні навички для оцінки правової чи управлінської ситуації, з метою прийняття обґрунтованого рішення.

Очікувані результати навчання.

- РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.
- РН 4. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.
- РН 6. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань.
- РН 7. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних задач.
- РН 8. Демонструвати вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.
- РН 9. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.
- РН 11. Демонструвати навички самостійної роботи, критики та самокритики, відкритості до нових знань.
- РН 12. Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

PH 13. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації в професійній діяльності.

PH 14. Демонструвати вміння планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

PH 16. Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу).

PH 19. Демонструвати вміння доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців. Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№ з/п	Назва розділу, теми	Кількість годин			
		всього	лекції	семінари	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Основи ЗЕД на сучасному етапі економічного розвитку					
1.	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств та її роль у розвитку національної економіки	4	2		2
2.	Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні	8	4	2	2
3.	Митно-тарифне регулювання ЗЕД	8	4	2	2
4.	Нетарифні методи регулювання ЗЕД	8	4	2	2
5.	Оподаткування ЗЕД	8	4	2	2
6.	Ризики у ЗЕД	8	4	2	2
Разом за розділом 1		44	22	10	12
Розділ 2. Форми реалізації ЗЕД підприємств					
7.	Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки	8	4	2	2
8.	Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку	8	4	2	2
9.	Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності	6	2	2	2
10.	Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст	8	4	2	2
11.	Базисні умови поставок товарів	8	4	2	2
12.	Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства та умови оплати у міжнародній торгівлі	8	4	2	2
Разом за розділом 2		46	22	12	12
Всього		90	44	22	24

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№ з/п	Назва теми та заняття	Кількість годин		
		лекції	семінари	Сам. робота
1	2	3	4	5
<i>Зовнішньоекономічна діяльність підприємств та її роль у розвитку національної економіки</i>				
1.	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств та її роль у розвитку національної економіки	2		
<i>Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні</i>				
2.	Регулювання ЗЕД в Україні	2		
3.	Правові, адміністративні та економічні регулятори зовнішньоекономічної діяльності	2		
4.	Семінарське заняття №1 за темою: «Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні»		2	2
<i>Митно-тарифне регулювання ЗЕД</i>				
5.	Митне регулювання в Україні	2		
6.	Система митних податків та митних зборів в Україні	2		
7.	Семінарське заняття №2 за темою: «Митно-тарифне регулювання ЗЕД»		2	2
<i>Нетарифні методи регулювання ЗЕД</i>				
8.	Суть і особливості нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2		
9.	Ліцензування і квотування у ЗЕД	2		
10.	Семінарське заняття №3 за темою: «Нетарифні методи регулювання ЗЕД»		2	3
<i>Оподаткування ЗЕД</i>				
11.	Характеристика системи оподаткування ЗЕД в Україні.	2		
12.	Особливості оподаткування окремих видів зовнішньоекономічних операцій	2		
13.	Семінарське заняття №4 за темою: «Оподаткування ЗЕД»		2	2
<i>Ризики у ЗЕД</i>				
14.	Характеристика ризиків у ЗЕД	2		
15.	Страховання ризиків у ЗЕД	2		
16.	Семінарське заняття №5 за темою: «Ризики у ЗЕД»		2	3
<i>Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки</i>				
17.	Вихід підприємств на зовнішні ринки	2		
18.	Специфічні форми зовнішньої торгівлі	2		

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
19.	Семінарське заняття №6 за темою: «Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки»		2	3
<i>Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку</i>				
20.	Торгівля на зовнішніх ринках із залученням посередників	2		
21.	Укладання, виконання та оплата торгово-посередницьких угод	2		
22.	Семінарське заняття №7 за темою: «Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку»		2	
<i>Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності</i>				
23.	Оренда у ЗЕД	2		
24.	Міжнародний лізинг	2		
25.	Семінарське заняття №8 за темою: «Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності»		2	
<i>Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст</i>				
26.	Правові аспекти регулювання зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу	2		
27.	Умови зовнішньоекономічних договорів	2		
28.	Семінарське заняття №9 за темою: «Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст»		2	3
<i>Базисні умови поставок товарів</i>				
29.	Загальна характеристика базових умов контрактів купівлі-продажу.	2		
30.	Умови та ризики ІНКОТЕРМС при здійсненні міжнародних торгівельних операцій	2		
31.	Семінарське заняття №10 за темою: «Базисні умови поставок товарів»		2	3
<i>Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства та умови оплати у міжнародній торгівлі</i>				
32.	Зовнішньоторгівельна ціна	2		
33.	Механізм формування цін у ЗЕД	2		
34.	Семінарське заняття №11 за темою: «Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства та умови оплати у міжнародній торгівлі»		2	3
	Всього	44	22	24

4. Теми і плани лекційних занять

Тема 1. Лекція 1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств та її роль у розвитку національної економіки

1. Предмет та завдання курсу.
2. Місце і роль зовнішньоекономічних відносин у світовій системі господарювання.
3. Поняття зовнішньоекономічної діяльності та її основні види
4. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні.

Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні

Лекція 2. Регулювання ЗЕД в Україні

1. Система регулювання ЗЕД в Україні. Основні цілі регулювання..
2. Систематизація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Лекція 3. Правові, адміністративні та економічні регулятори зовнішньоекономічної діяльності

1. Основні групи правових норм регулювання ЗЕД.
2. Адміністративні важелі регулювання ЗЕД.
3. Економічні регулятори ЗЕД.

Тема 3. Митно-тарифне регулювання ЗЕД

Лекція 4. Митне регулювання в Україні

1. Суть і принципи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
2. Митний тариф, його сутність, особливості та функції.

Лекція 5. Система митних податків та митних зборів в Україні

1. Сутність, класифікація та різновиди мита.
2. Митна вартість товару. Розрахунок митної вартості товару.
3. Поняття та види митного режиму в Україні.
4. Основні митні процедури і порядок їх здійснення.

Тема 4. Нетарифні методи регулювання ЗЕД

Лекція 6. Суть і особливості нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

1. Адміністративні обмеження експорту та імпорту.
2. Антидемпінгові заходи як специфічний інструмент нетарифних обмежень.
3. Методи стимулювання національних експортерів

Лекція 7. Ліцензування і квотування у ЗЕД

1. Ліцензування у складі кількісних обмежень імпорту, його сутність і обставини використання
2. Квотування і умови його використання.
3. Встановлення технічних норм, стандартів і правил як метод регулювання ЗЕД.

Тема 5. Оподаткування ЗЕД

Лекція 8. Характеристика системи оподаткування ЗЕД в Україні.

1. Принципи оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
2. Основні законодавчо-нормативні акти, що регулюють оподаткування ЗЕД в Україні.

Лекція 9. Особливості оподаткування окремих видів зовнішньоекономічних операцій

1. Оподаткування експортних та імпорتنих операцій.
2. Порядок обкладення податком на прибуток експортних операцій в Україні.
3. Особливості обкладення податком на додану вартість (ПДВ) імпорتنих товарів.

Тема 6. Ризики у ЗЕД

Лекція 10. Характеристика ризиків у ЗЕД

1. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності.
2. Особливості управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності

Лекція 11. Страхування ризиків у ЗЕД

1. Економічний зміст страхування в зовнішньоекономічній діяльності.
2. Основні види страхування в зовнішньоекономічній діяльності.

Тема 7. Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Лекція 12. Вихід підприємств на зовнішні ринки

1. Сутність експортних операцій та їхні види. Прямий та непрямий експорт.
2. Імпорتنі операції та їх види..
3. Специфіка проведення реекспортних та реімпорتنих операцій.

Лекція 13. Специфічні форми зовнішньої торгівлі

1. Біржова торгівля.
2. Міжнародні аукціони.
3. Міжнародні торги.

Тема 8. Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку

Лекція 14. Торгівля на зовнішніх ринках із залученням посередників

1. Сутність, переваги та недоліки торгово-посередницьких операцій
2. Види торгово-посередницьких операцій: операції з перепродажу, комісійні, агентські та брокерські операції.

Лекція 15. Укладання, виконання та оплата торгово-посередницьких угод

1. Особливості укладення торгово-посередницьких угод.
2. Способи винагороди посередників у ТПУ.

Тема 9. Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності

Лекція 16. Оренда у ЗЕД

1. Поняття оренди у ЗЕД.
2. Види міжнародних орендних операцій: рентинг, хайринг, лізинг.
3. Об'єкти міжнародної оренди.

Лекція 17. Міжнародний лізинг

1. Економічна суть лізингу. Предмети і суб'єкти лізингу.
2. Види міжнародного лізингу: оперативний, фінансовий лізинг.

3. Лізингові платежі: основні схеми лізингових платежів, методи розрахунку лізингових платежів.

Тема 10. Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст

Лекція 18. Правові аспекти регулювання зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу

1. Віденська конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товару.
2. Визначення міжнародного контракту купівлі-продажу. Поняття суттєвих та несуттєвих умов контракту.

Лекція 19. Умови зовнішньоекономічних договорів

1. Структура і зміст зовнішньоторговельної угоди з купівлі-продажу товарів.
2. Преамбула, вимоги до її змісту.
3. Предмет контракту.
4. Порядок встановлення і одиниці виміру кількості товару в контракті. Способи описання якості товару.
5. Термін і дата поставки.

Тема 11. Базисні умови поставок товарів

Лекція 20. Загальна характеристика базових умов контрактів купівлі-продажу.

1. Розвиток міжнародних правил ІНКОТЕРМС.
2. Зміст базових умов ІНКОТЕРМС: обов'язки продавця та обов'язки покупця.
3. Класифікація умов ІНКОТЕРМС за видами транспорту.
4. Визначення моментів переходу ризику і витрат з продавця на покупця згідно з ІНКОТЕРМС.

Лекція 21. Умови та ризики ІНКОТЕРМС при здійсненні міжнародних торговельних операцій

1. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи Е.
2. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи F.
3. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи С.
4. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС групи D.

Тема 12. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства та умови оплати у міжнародній торгівлі

Лекція 22. Зовнішньоторгівельна ціна

1. Сутність поняття, функції, класифікація зовнішньоторговельних цін
2. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД
3. Сутність, функції та особливості трансфертних цін.
4. Ціноутворення в електронній торгівлі.

Лекція 23. Механізм формування цін у ЗЕД

1. Етапи формування контрактної ціни.
2. Рівень ціни, базис ціни, одиниця виміру ціни.
3. Способи фіксації цін.
4. Цінові знижки і надбавки.

5. Теми і плани семінарських занять СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1

Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні

Мета: формування уявлення про сутність та особливості регулювання у галузі ЗЕД з боку державних та місцевих органів влади, а також методи недержавного регулювання ЗЕД, що мають місце на сучасному етапі інтернаціоналізації та глобалізації

Перелік питань для розгляду:

1. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенція.
3. Органи місцевого управління зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенція.
4. Недержавне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Основні терміни та поняття:

принципи ЗЕД,

види ЗЕД,

суб'єкти ЗЕД,

органи державного регулювання

зовнішньоекономічних відносин,

недержавні органи регулювання ЗЕД,

адміністративні методи регулювання

зовнішньоекономічних зв'язків,

економічні інструменти регулювання

зовнішньоекономічних відносин,

правове регулювання ЗЕД.

Література: Гребельник, с.55-84

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2 Митно-тарифне регулювання ЗЕД

Мета: формування системи базових знань з питань митного регулювання ЗЕД, що має місце в Україні та інших країнах або ж на рівні міждержавних угод.

Перелік питань для розгляду:

1. Сутність та принципи митного регулювання ЗЕД.
2. Структура, завдання, функції митних органів України.
3. Характеристика митних режимів.
4. Основні митні документи та порядок їх оформлення.
5. Митна вартість та методи її визначення.

Основні терміни та поняття:

акредитація,

декларування,

вантажна митна декларація,

Державна фіскальна служба України,

митний режим,

митні процедури,

митне оформлення,

зона митного контролю,

транзит,

контрабанда,

*митна вартість,
фактурна вартість,
країна походження товару,*

*митні ліцензійні склади,
товарна партія,
переміщення через митний кордон.*

Література: *Гребельник, с.84-165*

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №3

Нетарифні методи регулювання ЗЕД

Мета: *формування системи знань щодо сутності та змісту адміністративного та фінансового нетарифного регулювання ЗЕД; формування уявлення про антидемпінгові заходи та технічні бар'єри на рівні країн*

Перелік питань для розгляду:

1. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація та характеристика.
2. Кількісні обмеження: ліцензування та квотування.
3. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні субсидії, експортні кредити, спеціальні імпорتنі процедури.
4. Антидемпінгові заходи та антидемпінгові мита.
5. Технічні бар'єри. Внутрішні податки і збори.
6. Сутність політики державних закупівель.

Основні терміни та поняття:

*аукціон,
вимоги національного вмісту,
глобальні, групові та індивідуальні
квоти,
державна монополія на зовнішню
торгівлю,
добровільне обмеження експорту,
індекс покриття торгівлі,
індекс частоти,
кількісні обмеження,*

*контингенти,
ліцензії (відкриті, разові),
методи витрат,
політика державних закупівель,
сертифікація експортноімпоротної
продукції,
система явної переваги,
технічні бар'єри,
торговельні обмеження.*

Література: *Гребельник, с.165-215*

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №4

Оподаткування ЗЕД

Мета: *формування системи знань щодо існуючої на поточний момент в Україні системи оподаткування операцій у сфері ЗЕД.*

Перелік питань для розгляду:

1. Оподаткування експортних операцій.
2. Оподаткування імпорتنих операцій.
3. Оподаткування бартерних операцій.
4. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною

Основні терміни та поняття:

експорт,

митна декларація

прямий експорт,
непрямий експорт,
експорт капіталу,
антидемпінгове мито,
митні операції,
прямий імпорт,
непрямий імпорт,

митний бар'єр,
товарообмінні операції,
індикативні ціни,
звичайні ціни,
справедлива вартість,
давальницька сировина
операція з давальницькою сировиною

Література: Танасієва, с.39-84

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №5

Ризики у ЗЕД

Мета: формування системи знань щодо сутності ризиків у ЗЕД, факторів впливу на рівень ризиків та особливостей методів та інструментів управління ризиками у ЗЕД.

Перелік питань для розгляду:

1. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності.
2. Особливості управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності.
3. Економічний зміст страхування в зовнішньоекономічній діяльності.
4. Основні види страхування в зовнішньоекономічній діяльності.

Основні терміни та поняття:

Операційний ризик,
кредитний ризик,
ринковий ризик,
ризик країни,
ризик банку,
ризик партнеру,

ризик невиконання контракту,
транспортний ризик,
ризик неплатежу,
мінімізація ризиків,
страхування ризиків

Література: Гобела, с.95-106; Козак, с. 240-252

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №6

Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Мета: формування системи знань щодо сутності та видів зовнішньоекономічних операцій; характеристика форм виходу на зовнішні ринку, характеристика зустрічної торгівлі; вивчення особливостей реекспортних та реімпортних операцій

Перелік питань для розгляду:

1. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки.
2. Характеристика форм виходу підприємств на зовнішні ринки.
3. Вивчення і аналіз умов ринку.
4. Партнери на світовому ринку: пошук, вибір, встановлення контакту.

1. Суть та види зовнішньоекономічних операцій.

2. Класифікація та характеристика операцій зустрічної торгівлі.
3. Експортно-імпортні операції та порядок їх укладання.
4. Особливості здійснення реекспортних та реімпортних операцій.

Основні терміни та поняття:

<i>Стратегія.</i>	<i>Дочірнє підприємство.</i>
<i>Стратегічні профілі міжнародних компаній.</i>	<i>Транснаціональна компанія.</i>
<i>Етапи стратегічного планування.</i>	<i>Багатонаціональна компанія.</i>
<i>Стратегії малих підприємств при виходів на зовнішній ринок.</i>	<i>Спільне підприємство.</i>
<i>Стратегічний нагляд.</i>	<i>Холдинг.</i>
<i>Закордонна філія.</i>	<i>Концерн.</i>
	<i>Консорціум.</i>

Література: Козак, с.179-188

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №7

Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку

Мета: формування системи знань щодо сутності та видів торгово-посередницьких операцій у ЗЕД; вивчення особливостей торгово-посередницької діяльності в Україні

Перелік питань для розгляду:

1. Методи реалізації експортно-імпортних операцій зовнішньоекономічної торгівлі.
2. Сутність та види посередницької діяльності.
3. Класифікація та характеристика посередницьких операцій, умови та сфера їх застосування. Винагорода посередників.
4. Угоди посередницької діяльності.
5. Проблема становлення та розвитку торговельно-посередницької діяльності в Україні.

Основні терміни та поняття:

<i>Посередники зовнішньоторговельних операцій.</i>	<i>Консигнатори.</i>
<i>Комісіонери.</i>	<i>Торгові агенти.</i>

Література: Гребельник, с.247-253

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №8

Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності

Мета: формування системи знань щодо характеристики лізингових операцій у ЗЕД, виявлення особливостей окремих його видів та їх вартість.

Перелік питань для розгляду:

1. Суть та економічне значення лізингових операцій в ЗЕД.

2. Характеристика функцій лізингу.
3. Систематизація видів лізингових операцій
4. Розрахунок лізингових платежів

Основні терміни та поняття:

лізинг,	рентинг,
оперативний лізинг,	хайринг,
рентор,	лізингова компанія,
орендатор,	експортний лізинг,
холдер,	імпортований лізинг,
орендодавець,	розподільний лізинг.

Література: Гребельник, с.215-247

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №9

Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст

Мета: формування системи знань щодо розуміння логіки укладання контрактів у ЗЕД, вміння використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи змін сучасних процесів трансформації та глобалізації

Перелік питань для розгляду:

1. Сутність, особливості та види зовнішньоекономічних контрактів.
2. Техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту.
3. Типова структура міжнародного контракту.
4. Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.

Основні терміни та поняття:

міжнародний контракт купівлі-продажу,	
преамбула,	контракт із періодичним постачанням,
предмет договору,	контракти на постачання
умови контракту:	комплектного устаткування,
обов'язкові, додаткові,	контракти з оплатою в змішаній
універсальні (типові),	формі,
індивідуальні;	бартерні угоди,
контракт разового постачання,	оферта.

Література: Гребельник, с.268-279

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №10
Базисні умови поставок товарів

Мета: формування системи знань щодо розуміння базисних умов поставки товарів за контрактами у ЗЕД, вміння використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України

Перелік питань для розгляду:

1. Загальна характеристика базових умов контрактів купівлі-продажу.
2. Зміст базових умов ІНКОТЕРМС: обов'язки продавця та обов'язки покупця по доставці товару.
3. Класифікація умов ІНКОТЕРМС за видами транспорту, який використовується для доставки товару.
4. Визначення моментів переходу ризику і витрат з продавця на покупця згідно з ІНКОТЕРМС.
5. Зміст та характеристика умов ІНКОТЕРМС різних груп

Основні терміни та поняття:

акцепт,	«Інкотермс-2020»,
кількість та якість товару,	«Франко»,
строк і дата поставки,	упаковка та маркування,
базисні умови поставки товарів,	форс-мажорні обставини

Література: Гобела, с.28-33; Гребельник, с.279-286

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №11

Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства та умови оплати у міжнародній торгівлі

Мета: формування системи знань щодо розуміння логіки ціноутворення у ЗЕД, умов оплати за зовнішньоторговельними контрактами.

Перелік питань для розгляду:

1. Ціни і ринкова політика підприємства на зовнішньому ринку.
2. Особливості ціноутворення при укладанні зовнішніх контрактів.
3. Суть міжнародних розрахунків. Форми розрахунків у міжнародній сфері.
4. Оцінка надійності на вибір комерційних банків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Основні терміни та поняття:

ціна та загальна вартість договору,	санкції та рекламації,
умови платежів,	урегулювання спорів,
валютні застереження,	арбітраж

Література: Гобела, с.44-53; Гребельник, с.324-328

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів

Мета виконання самостійної роботи полягає у глибокому вивченні матеріалу з курсу «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств». Студент має відпрацювати вивчений матеріал за такими напрямками:

1. Доопрацювання та повторення матеріалів лекції.
2. Складання конспектів питань, що виносяться на самостійне вивчення.
3. Підготовка до семінарських занять: виконання домашніх завдань; розгляд та вивчення рекомендованої літератури
4. Робота в інформаційних мережах.
5. Розробка презентацій за тематичним планом.
6. Одержання консультацій у викладача з окремих питань курсу.
7. Підготовка запитань, тем для дискусій в групі на лекції.

Перелік завдань для самостійного опрацювання за темами дисципліни

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств та її роль у розвитку національної економіки

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Показники, що характеризують стан зовнішньоекономічної діяльності країни.
  - Структура платіжного балансу та фактори, що його визначають.
  - Права суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Зовнішньоекономічна політика держави.
  - Оцінка сучасного стану ЗЕД в Україні.
  - Характеристика основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 3. Митно-тарифне регулювання ЗЕД

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Основні напрямки реалізації зовнішньоекономічної політики України.
  - Зміст та організація митного контролю.
  - Підготувати реальні приклади використання мита з метою:
    - ✓ стимулювання експорту;
    - ✓ стримування імпорту;

- ✓ формування раціональної структури експорту та імпорту;
  - ✓ здійснення економічного тиску на інші держави;
  - ✓ надання пільг окремим країнам.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 4. Нетарифні методи регулювання ЗЕД

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Поняття субсидії. Види субсидій. „Зелені”, „жовті”, „червоні” субсидії за Правилами Уругвайського раунду, відмінності між ними
  - Встановлення санітарного та екологічного контролю при імпорті товарів в Україну
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 5. Оподаткування ЗЕД

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Чинні пільги в ЗЕД і механізм їх надання.
- Проблеми бюджетної заборгованості з ПДВ та шляхи їх вирішення
- Податкові гавані. Офшорні зони.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 6. Ризики у ЗЕД

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Дайте визначення та охарактеризуйте “валютні ризики”.
  - Які засоби використовуються для страхування валютних ризиків?
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 7. Основні форми виходу підприємств на зовнішні ринки

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Особливості кабінетних досліджень при вивченні закордонного ринку.
  - Збір інформації про закордонних партнерів та розробка довідки на фірму.
  - Характер польових досліджень на цільовому закордонному ринку.
  - Стилі поведінки на міжнародному ринку.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 8. Торгово-посередницькі операції на зовнішньому ринку

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:

- Рамочні угоди в Україні.
  - Організація клірингових угод.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 9. Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Міжнародний лізинг, його види.
  - Головні країни-експортери лізингових послуг.
  - Значення міжнародного лізингу в міжнародній торгівлі та міжнародній інвестиційній діяльності.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів

Тема 10. Зовнішньоекономічні договори: види, структура і зміст

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Особливості правового забезпечення укладання зовнішньоекономічних контрактів.
  - Реєстрація зовнішньоекономічних контрактів в державних установах.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів.

Тема 11. Базисні умови поставок товарів

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Порівняльна характеристика Інкотермс 2010 та Інкотермс 2020
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів.

Тема 12. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства та умови оплати у міжнародній торгівлі

1. Підготувати термінологічний словник за новими термінами та поняттями
2. Самостійне опрацювання питань:
  - Методи визначення діапазону цін.
  - Дія Віденської декларації на території України.
  - Аванс та відкритий рахунок: умови використання, переваги та недоліки.
  - Платіж у кредит: сутність та види кредитів.
3. Підготовка доповідей, презентацій та рефератів.

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів

Завдання для індивідуальної роботи студентів передбачають підготовку студентами реферату або презентації на одну із запропонованих тем.

Першочергово студент повинен скласти сценарій презентації за обраною темою, відповідно до якого підбираються: комп'ютерна графіка, відеоряд, роздатковий матеріал, колірне і звукове оформлення та інші засоби.

Презентація виконується на комп'ютері і повинна містити від 10-20 електронних слайдів з використанням текстів, графічних зображень, аудіо - та відео фрагментів.

Студент повинен підготувати письмовий реферат в якому розкриваються питання на основі вивчення літературних джерел з даної тематики, публіцистичної інформації, сучасних наукових досліджень та статистичних даних у динаміці.

Реферат складається з титульної сторінки, змісту, тексту з розмежуванням питань та виділенням жирним шрифтом назви питання та переліком використаних джерел, Обсяг реферату повинен складати 10-25 сторінок друкованого тексту.

Список використаних літературних джерел за алфавітом із зазначенням прізвища та ініціалів авторів, повної назви роботи, місця видання, назви видавництва, загальної кількості сторінок. При використанні Інтернет-ресурсів повинно бути посилання на використаний сайт.

Починаючи роботу, студент повинен ознайомитися з літературою, що стосується теми реферату, ретельно вивчити висвітлення тих чи інших питань у підручниках, навчальних посібниках, словниках. Рекомендується користуватися предметними каталогами бібліотек, бібліографічними довідниками.

При підготовці реферату студент повинен вивчити нормативні й методичні документи, які стосуються теми дослідження. Матеріал з літературних джерел, який наводиться в тексті роботи у вигляді цитат і статистичних даних, повинен мати відповідні посилання на першоджерела.

Зміст питань реферату необхідно висвітлювати лаконічно, без повторів та відступів від основної теми. Не слід нагромаджувати реферат громіздкими таблицями і незагальненими статистичними даними.

Написання роботи вимагає дотримання наступних вимог:

- змістовність і конкретність викладення;
- достатня повнота викладення питання;
- завершеність викладення кожної думки, усунення повторів;
- економічна грамотність;
- правильність оформлення роботи.

Реферат має бути надрукований на комп'ютері, або, у виключних випадках, написаний чітким розбірливим почерком чорнилом одного кольору без скорочення термінів (окрім загальновизнаних).

При оформленні реферату слід дотримуватися встановлених стандартом вимог: текст друкується на одному боці аркуша паперу стандартного формату А4, шрифт 14 Times New Roman, інтервал між рядками 1,5. Кожна сторінка

обмежується полями: зліва -30мм, справа 10 мм, зверху та знизу – 20 мм. Не допускаються підкреслення та виділення курсивом.

Цифровий матеріал як правило оформлюється у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, що відображає її зміст. Назва таблиці друкується нежирним шрифтом розміром 14 з вирівнюванням по центру. Всі таблиці нумеруються. Праворуч над назвою з прописної букви пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер. Після таблиці повинно бути надано посилання на джерело, де було взято матеріали.

Формули, які наводяться в рефераті, слід нумерувати арабськими цифрами. Формули вирівнюються по центру сторінки відносно тексту. Порядковий номер формули наводиться в круглих дужках по лівому краю тексту роботи.

Усі сторінки реферату мають бути пронумеровані, починаючи зі змісту. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться. На останній сторінці роботи студент зазначає дату закінчення роботи і ставить свій підпис.

Реферат або презентація доповідається на семінарському занятті у визначений навчальним планом термін. Робота яка не відповідає вимогам за змістом та оформленням вважається не зарахованою.

Тематика рефератів

1. Причини та передумови розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та їх вплив на економіку України;
2. Основні етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні;
3. Платіжний баланс України: характеристика, структура та методи балансування;
4. Зовнішньоекономічні операції: сутність, класифікація, аспекти здійснення у сучасних умовах господарювання;
5. Зовнішньоекономічні операції в рамках промислового співробітництва на прикладі країн світу у сучасних умовах господарювання;
6. Сучасні тенденції здійснення зовнішньоекономічних операцій, що передбачають участь продавця у реалізації товарів, запропонованих покупцем;
7. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні;
8. Сучасні тенденції недержавного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
9. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки в сучасних умовах господарювання;
10. Особливості здійснення експорту як форми виходу підприємств на зовнішні ринки в сучасних умовах господарювання;
11. Сучасні тенденції розвитку спільної підприємницької діяльності як форми виходу підприємств на зовнішні ринки;
12. Сучасні тенденції розвитку прямого інвестування як форми виходу підприємств на зовнішні ринки;
13. Партнери на світовому ринку: пошук, вибір, встановлення контакту;
14. Мито як інструмент економічної політики держави;

15. Сучасні тенденції нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація нетарифних засобів регулювання міжнародними організаціями (класифікація ЮНКТАД та СОТ).
16. Ефективність впровадження кількісних обмежень у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності на прикладі України та країн світу;
17. Ефективність впровадження фінансових засобів нетарифного регулювання на прикладі України та країн світу;
18. Сутність політики державних закупівель як прихованого методу торговельної політики держави на прикладі країн світу;
19. Проблеми становлення і розвитку торгово-посередницької діяльності в Україні;
20. Характеристика особливостей укладання та виконання посередницьких угод у сучасних умовах господарювання;
21. Фактори формування та напрями покращення інвестиційного клімату в Україні в сучасних умовах господарювання;
22. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості економіки України в сучасних умовах господарювання;
23. Сучасні стратегії ділових переговорів при укладанні зовнішньоекономічних контрактів;
24. Основні види знижок як компроміс цінових пропозицій та преференцій продавців і покупців;
25. Сутність, організація та тенденції розвитку зовнішньоекономічних перевезень різними видами транспорту в сучасних умовах господарювання;
26. Проблеми і перспективи розвитку міжнародних транспортних коридорів у сучасній економіці;
27. Сутність, класифікація та методи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах господарювання;
28. Роль страхування як методу мінімізації зовнішньоекономічних ризиків у сучасних умовах господарювання;
29. Створення та функціонування вільних економічних на прикладі України та країн світу у сучасній економіці;
30. Створення та функціонування офшорних та офшорних юрисдикцій у сучасній економіці.

Студенти можуть пропонувати та готувати, за погодженням із викладачем, власні цікаві та актуальні теми досліджень, розгляд яких стане корисним для заслуховування на семінарських та комбінованих лекційних заняттях.

7. Методи активізації навчального процесу

Мультимедійні презентації, класичні лекції, міні-лекції, бесіда за планом; робота в малих групах, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування економічних задач, виконання вправ; проблемні лекції, аналіз статистичної інформації; контрольна робота.

Форми організації навчання: лекції; семінарські заняття; індивідуальні та групові консультації для студентів; виконання студентами самостійних завдань; науково-дослідна робота студентів.

8. Система поточного і підсумкового контролю знань

Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування на семінарських заняттях та виконанні практичних завдань.

Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування на практичних заняттях. Письмовий контроль здійснюється за допомогою тестів, самостійних, контрольних робіт.

Підсумковий контроль: залік.

Зразок тестових запитань, що використовуються для поточного опитування та створення варіантів залікових карток для проведення підсумкового контролю у формі заліку

1. До передумов міжнародної інтернаціоналізації належать:

- А). Міжнародний поділ праці, міжнародна спеціалізація виробництва.
- Б). Розвиток вільних економічних зон, спільна підприємницька діяльність.
- В). Розвиток транснаціональних корпорацій, міжнародний поділ праці.
- Г). Всі відповіді правильні.

3. Прихильники протекціонізму стверджують, що мито, квоти та інші торговельні бар'єри необхідні для:

- А). Забезпечення оборони країни.
- Б). Збільшення зайнятості населення.
- В). Захисту вітчизняних товаровиробників.
- Г). Запобігання демпінгу.

4. Яка з причин спонукає країну А здійснювати прямі інвестиції в країну Б:

- А). Низький рівень оплати праці в країні Б.
- Б). Високий рівень митного оподаткування в країні Б.
- В). Високе безробіття в країні А.
- Г). Висока ставка процента в країні Б.
- Д). Всі перелічені фактори разом.
- Е). Немає правильної відповіді.

5. Кредитування у формі оренди основних засобів називається:

- А). Факторинг.
- Б). Франчайзинг.
- В). Лізинг.

6. Країни, що інтегруються, домовляються про свободу пересування не тільки товарів і послуг, а й факторів виробництва – капіталу і робочої сили. Цей процес називається:

- А). Спільний ринок.
- Б). Зона вільної торгівлі.
- В). Економічний союз.
- Г). Преференційна торгова угода.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Студент вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочим тематичним планом на семестр. Залік складається студентами письмово і містить тестові завдання та одне теоретичне питання для демонстрації загального рівня знань, набутих студентом в процесі вивчення курсу.

Питання до заліку з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

1. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні. Поняття, види, суб'єкти.
2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності (загальні принципи зовнішньоекономічної діяльності, специфічні принципи ЗЕД, національні принципи ЗЕД).
3. Особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Система державного регулювання ЗЕД в Україні.
6. Система органів ЗЕД та функції державних органів в сфері регулювання ЗЕД.
7. Недержавні органи регулювання ЗЕД та їх функції.
8. Поняття та види зовнішньоекономічної політики країни. Складові, цілі та принципи.
9. Етапи міжнародної економічної інтеграції та їх характеристика.
10. Система методів державного регулювання ЗЕД та класифікація інструментів торгової політики.
11. Суть та принципи митного регулювання ЗЕД в Україні.
12. Сутність, функції та різновиди мита.
13. Поняття, механізм застосування та способи побудови митного тарифу.
14. Характеристика Митного тарифу України.
15. Митна вартість товару. Методи визначення митної вартості.
16. Країна походження товару та характеристика процедури його визначення. Сертифікат походження на товари за національним законодавством.
17. МД, її структура та процедурні моменти щодо оформлення.
18. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД.
19. Характеристика процесу квотування: поняття та класифікація квот.
20. Характеристика системи ліцензування: поняття, види та механізми розподілу ліцензій.
21. Характеристика процедурних моментів процесу видачі та відмові у ліцензіях. Структура заявки на отримання зовнішньоекономічної ліцензії. Автоматичне та неавтоматичне ліцензування.
22. Характеристика системи «добровільного» обмеження експорту.
23. Характеристика технічного регулювання зовнішньої торгівлі. Угода ГАТТ/СОТ з технічних бар'єрів.
24. Характеристика політики в рамках державних закупівель.

25. Характеристика фінансових інструментів торгової політики.
26. Міжнародна комерційна діяльність. Суть поняття “зовнішньоторговельна угода” та основні види зовнішньоторговельних угод.
27. Експортні, імпорتنі та реекспортні, реімпорتنі операції.
28. Компенсаційні угоди на комерційній основі. Основні види та особливості укладення.
29. Компенсаційні угоди на основі договорів про виробничу співпрацю. Основні види та особливості укладення.
30. Основні угоди з надання виробничо-технічних послуг (орендні угоди; угоди з експорту та імпорту туристичних послуг; угоди з консультаційних послуг та в області інформації і удосконалення управління). Угоди обслуговуючі купівлю-продаж товарів.
31. Торгово-посередницькі операції. Мета, переваги та недоліки залучення посередників.
32. Суб'єкти торгово-посередницьких операцій та функції, які вони виконують.
33. Види торгово-посередницьких операцій та особливості їх здійснення.
34. Особливості вибору посередників в зовнішній торгівлі.
35. Розрахунок і форми винагороди посередника.
36. Особливості структури і змісту основних видів посередницьких угод
37. Основні види ліцензійних угод та форми ліцензійної винагороди
38. Орендні операції в зовнішньоекономічній діяльності. Види та об'єкти оренди в міжнародній комерційній практиці
39. Умови міжнародного орендного договору та обов'язки сторін
40. Суть міжнародних лізингових операцій та основні відмінності лізингу від звичайних орендних операцій. Види міжнародних лізингових операцій
41. Умови міжнародного лізингового договору та обов'язки сторін
42. Лізингові угоди у зовнішньоекономічних відносинах
43. Структура і зміст зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу
44. Типові контракти в міжнародній торгівлі

9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

а) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання (з'ясування змісту проблеми, знання літературних джерел, нормативних документів, фактичних даних, історії проблеми тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови;
- аргументованість, впевненість викладу матеріалу;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
- уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

б) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання законодавчих актів, логічних міркувань, прикладів та фактичного матеріалу тощо);
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки;
- творчий характер виконання письмового завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Умови отримання позитивних оцінок встановлюються в межах (у відсотках до максимального результату виконання індивідуальних завдань):

- «задовільно» – 60-74%;
- «добре» – 75-89%;
- «відмінно» – 90% та більше.

Оцінку 5 (“відмінно”) одержують студенти, які:

1. Виявили ґрунтовні знання з усіх отриманих питань ЗЕД, послідовно і логічно виклавши зміст цих питань, демонструє глибоке розуміння матеріалу; точно формулює свої думки і обґрунтовує їх; послідовно, зв'язно викладає матеріал, логічно міркує; виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, наводить приклади, аналізує;

2. Вільно володіють термінологією у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств, дають визначення законів, закономірностей і фундаментальних тенденцій у розвитку цих відносин як історично, так і на сучасному етапі;

3. Здатні застосовувати певні моделі у поясненні конкретних економічних ситуацій у ЗЕД, зокрема у виході на зарубіжні ринки, у виборі підходящої стратегії, пошуку зарубіжних партнерів, визначенні ціни товарів/робіт/послуг, тощо;

4. Знають статистичні та фактологічні джерела економічної інформації для прийняття рішень у сфері міжнародної торгівлі, міжнародного лізингу та міжнародного посередництва;

5. Виконали впродовж вивчення курсу всі індивідуальні завдання викладача і вчасно звітували про їх виконання (**95 -85%** від загальної кількості тестів поточного контролю).

Оцінку 4 (“добре”) одержують студенти, які:

- а) Виявили знання предмету з усіх питань поточного та підсумкового контролю, послідовно і логічно виклавши зміст цих питань, але робить незначні помилки при відповіді на теоретичні питання, допускає невеликі неточності;
- б) Виконали впродовж вивчення курсу **75-85%** від загальної кількості тестів поточного контролю.

Оцінку 3 (“задовільно”) одержують студенти, які:

- 1. Виявили знання принаймні з 2/3 питань запропонованих на заліку з ЗЕД;
- 2. Поверхнево володіють термінологією і знають основні закономірності.
- 3. Плутаються у розрахунках, мають труднощі з тлумаченням одержаних результатів;
- 4. Виконали впродовж вивчення курсу **55-65%** від загальної кількості тестів поточного контролю.

Оцінку 2 (“незадовільно”) одержують студенти, які не дали відповіді на значну частину програмного матеріалу з ЗЕД. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали відповідей неохайно оформлені. Виконано **20-45%** від загальної кількості тестів поточного контролю.

10. Рекомендована література

Основна

1. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
2. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. - 5-те вид., перероб. та допов. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 410 с.
3. Дахно І. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. пос./ І. Дахно, В. Алієва-Барановська. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 356 с.
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (1991) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
5. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. –К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 292 с.
6. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
7. Митний кодекс України (2012) [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
8. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.
9. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Г.Я. Глуха, О.А. Задоя, О.А. Євтушенко, Е.М. Лимонова. – Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 156 с.

Додаткова

- 10.Гребельник О. П. Митна справа : підручник / О. П. Гребельник. - К. : Центр навчальної літератури, 2017. - 400 с.
- 11.Закон «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі ЗЕД» (2000) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14>.
- 12.Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посібник / Л.О. Чернишова, В.О. Козуб, Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Х.: «Видавництво «Форт», 2017. – 238 с.
- 13.Куцик П. Інтеграція економіки України в глобальне господарство: проблеми та перспективи / П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин, В. Шевчук // Економіст. – 2017. – № 2. – С. 11 – 19.
- 14.Податковий кодекс України (2010) [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

15. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / С. Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.
16. Цивільний кодекс України (2003) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Інформаційні ресурси

17. Офіційний сайт Статистичної служби Європейської комісії (Євростат). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ec.europa.eu/eurostat>
18. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wto.org/>
20. Офіційний сайт Комісії ООН з торгівлі і розвитку. Доповіді про світовий розвиток. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unctad.org/>
21. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Інститут міжнародної економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iie.com/>

Додатки

(зразки можливих різнорівневих видів контролю отриманих знань)

Зразок питань для усного/письмового опитування

1. Опишіть головні фактори впливу зовнішньоекономічної діяльності на розвиток економіки.
2. Сформулюйте економічну сутність поняття зовнішньоекономічної діяльності.
3. Визначте основні чинники, що сприяють розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні.
4. Які є форми та види міжнародної торгівлі?
5. Розкрийте сутність поняття «зовнішньоекономічна політика».
6. У чому полягає суть основних принципів зовнішньоекономічної діяльності?
7. Назвіть цілі регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Зразок тестових завдань

1. Письмовою формою міжнародної комерційної угоди згідно з міжнародними нормами вважається:
  - а) контракт;
  - б) переписка контрагентів;
  - в) пропозиція експортера і відповідь покупця;
  - г) пропозиція експортера і акцепт покупця;
  - д) запит покупця і акцепт продавця.
2. Який державний орган має право змінювати ставки ввізного мита в Україні:
  - а) Кабінет Міністрів України;
  - б) Верховна Рада України;
  - в) Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України;
  - г) Торгово-промислова палата України.
3. Квота – це:
  - а) податок, що стягується при перетині товаром митного кордону, який підвищує ціну товарів, що імпортуються або що експортуються;
  - б) кількісний нетарифний засіб обмеження експорту або імпорту товару певною кількістю або сумою на певний термін;
  - в) грошова виплата, спрямована на підтримку національних виробників і непрямую дискримінацію імпорту;
  - г) фінансовий нетарифний метод торгової політики, що передбачає бюджетні виплати національним експортерам, що дозволяє продавати товар іноземним покупцям за нижчою ціною, ніж на внутрішньому ринку.

Зразок аналітично-розрахункової задачі

Американська компанія експортувала обладнання в Ірландію за ціною 10 тис. євро. Валютний курс складав 1 євро = 1,5 дол. США. Затрати на виробництво обладнання

складали 11 тис. дол. США. Як зміниться прибуток експортерів в доларах при підвищенні курсу долара на 20%?

Приклад різнорівневого завдання.

Початковий рівень – по 0,5 бала

1. Під міжнародними розрахунками розуміють:

- а) систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин, суб'єктами яких є банки та експортери;
- б) систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин, суб'єктами яких є банки, експортери та імпортери;
- в) систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин, суб'єктами яких є банки та імпортери.

2. Який державний орган має право змінювати ставки ввізного мита в Україні:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України;
- г) Торгово-промислова палата України.

Середній рівень – по 0,5 бала.

3. Об'єднайте значення основних форм безготівкових розрахунків з їхніми визначеннями:

Значення	Визначення
1. Банківський переказ	а) це домовленість експортера зі своїм банком, яке передбачає зобов'язання передати товарні супровідні документи імпортеру тільки після сплати ним відвантаженого товару.
2. Трансферт	б) це доручення банку своєму банку-кореспонденту виплатити конкретну суму грошей за розпорядженням і за рахунок переказодавця іноземному отримувачу (бенефіціару) із встановленням способу відшкодування банку-платнику виплаченої ним суми.
3. Инкасова форма розрахунків у зовнішньоторговельній практиці	в) письмове розпорядження, наказ покупця (чекодавця) банку-платнику про сплату вказаної у ньому суми чекодержателю (пред'явнику) чи за їхнім наказом іншим особам (ордерний чек) за рахунок коштів чекодавця, які є у банку.
4. Розрахунковий чек	г) письмовий переказ іноземної валюти із однієї країни в іншу – від вітчизняного імпортера (переказодавця) імпортеру-отримувачу (бенефіціару).

4. Охарактеризуйте переваги, які отримує підприємство у разі здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Достатній рівень – 1 бал

5. Поясніть відмінність між термінами «зовнішньоекономічні зв'язки» і «зовнішньоекономічна діяльність».
6. Порівняйте тарифні та нетарифні методи регулювання ЗЕД.

Високий рівень – 1 бал

7. Опишіть, які ризики можуть вас очікувати та які інструменти їх мінімізації варто застосувати, якщо ви є експортером і продасте дефіцитний товар незнайомому покупцеві у країну Карибського басейну.